

ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಗೆಬ್, ಭೂಮಿಯ ದೇವತೆ, ಅವನು ಪುರುಷ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಷ್‌ನರ್ಪ ಇಲ್ಲವೇ ಬಾತುಕೋಳಿ ಇರುವುದು ಅವನ ಲಾಂಛನ. ಅವನು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕರೆ ಭೂಕಂಪನವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಪ್ರಾಚೀನರು ಭಯಮಿತ್ತಿತ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಗೆಬ್, ವಾಯುದೇವತೆ 'ಶೂ'ನ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡುವಂತೆ ಕೆಲವು ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ.

ಬಂದ ಬಳುವಳಿ. ಆದರೆ ಭೂಮಿಯ ಒಳಗೆ ಇಣುಕಿ ನೋಡಲು ಯಾವುದೇ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಅದು ಈಗಲೂ ಅಗೋಚರ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯರು ಭೂಮಿ ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆದಿಶೇಷಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜಗಳು ಹೊತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ತಲತಲಾಂತರದಿಂದ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ, ಯಮ, ನಿಯತಿ, ವರುಣ, ವಾಯು, ಕುಬೇರ, ಈಶ್ವರ ಇವರನ್ನು ಅಷ್ಟ ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭೂಮಿ ಹೊತ್ತಿರುವ ಆನೆಗಳ ಹೆಸರು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಅವು ಒಂದೊಂದೂ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಆನೆಗಳ ಜೋಡಿ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಐರಾವತ-ಅಭ್ರಮು, ಆಗ್ನೇಯದಲ್ಲಿ ಪುಂಡರೀಕ-ಕಪಿಲ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ವಾಮನ-ಪಿಂಗಳ, ನೈಋತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಮುದ-ಅನುಪಮ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಅಂಜನ-ತಾಮ್ರಕರ್ಣಿ, ವಾಯುವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪದಂತ-ಶುಭ್ರದಂತಿ, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ-ಅಂಗದ, ಈಶಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರತೀಕ-ಅಂಜನಾವತಿ. ಇದೊಂದು ಅದ್ಭುತ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಸರಿ. ಭೂಭಾರವನ್ನು ಹೊರಲು ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾದ ಆನೆಗಳೇ ಸಮರ್ಥವಾದವು ಎಂಬ ತರ್ಕದೊಡನೆ ಈ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ತರ್ಕ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಈ ಆದಿಶೇಷ ಯಾವುದರ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ? ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪುರಾಣ ಉತ್ತರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಗಣಿತಜ್ಞರು, ಖಗೋಳಜ್ಞರು ಇಂಥ ಜಟಿಲ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಉತ್ತರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಐದನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾಮೇಧಾವಿ

ಆರ್ಯಭಟ ತನ್ನ 'ಆರ್ಯಭಟೀಯ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯ ಗೋಲಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚರಿಯ ನೋಟವೊಂದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ: 'ಭೂಗೋಲವು ನೀರು, ಭೂಮಿ, ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ವಾಯುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅದು ಗೋಲಾಕಾರವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದರ ಮೇಲೂ ಅವಲಂಬಿಸಿಲ್ಲ. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ. ಅದರ ಸುತ್ತ ಬೇರೆ ಗ್ರಹಗಳು ತಮ್ಮ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿವೆ.' ಇದೊಂದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ನೋಟವೇ ಸರಿ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಋತುಮಾನಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಆಕಾಶಕಾಯಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಚಲನೆ ಆಧರಿಸಿ 'ಭೂಮಿ ತನ್ನ ಅಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿದೆ' ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಆರ್ಯಭಟನನ್ನು ಜಗತ್ತು ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, 'ಆನೆಗಳು ಹೊತ್ತಿದ್ದ ಭೂಭಾರವನ್ನು ಆರ್ಯಭಟ ಇಳಿಸಿದ!' ಎನ್ನುವುದು ಕುಹಕರ ಮಾತಲ್ಲ. ಇದರ ಹಿಂದೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತರ್ಕವಿದೆ. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಮೀರಿದ ಯೋಚನೆ ಇದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೂ, ಡಿವಿಜಿಯವರು ರಚಿಸಿದ 'ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ವಾಚನ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ನಡೆದಿದೆ. ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಇದನ್ನು ವೇದಾಂತದ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಅಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆ. ನೊಂದು ಹೋದ ಮನಗಳಿಗೆ ಕಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಂತ್ವನ ನೀಡುವ ಯತ್ನ ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರಲ್ಲೂ ಆಕರ್ಷಣೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿದೆ. ಕಗ್ಗದ ಒಂದೆಡೆ ಡಿವಿಜಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

'ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜನೇ ನೀಂ ಆದಶೇಷನೇ ನೀಂ, ಕಷ್ಟಭಾರವಿದೆಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರಬಿಡುವೆ.'

ಪುರಾಣೋಕ್ತಿಗಳು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲೂ

ಭೂದೇವಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ವರಾಹ ಅವತಾರ

ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಾಂತ್ವನ ಕೊಡುತ್ತವೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕಗ್ಗವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಆಕಾಶ ಭೂಮಿಯ ನಂಟು

ಆಕಾಶ-ಭೂಮಿ, ಪ್ರಕೃತಿ-ಪುರುಷ ಎಂಬುದರ ರೂಪಕ ನಮ್ಮ ಭಾರತಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತೆ? ಹಾಗೇನಿಲ್ಲ. ಗ್ರೀಕ್ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಭೂದೇವಿಯ ಹೆಸರು ಗಿಯಾ

ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಖಜುರಾಹೋ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಭೂದೇವಿಯ ಪಾದ

ಪ್ರಾಚೀನರು ಕಂಡಂತೆ ಪೃಥ್ವಿ!